

Két éve halt meg az ortopédiához kapcsolódó biomechanika hazai úttörője. Krakovits Gábor professzor (1934–2016)

Két éve, 2016. március 20-án távozott közülünk Dr. Krakovits Gábor professzor, az ortopédiához kapcsolódó biomechanika magyarországi úttörője.

Krakovits Gábor 1934. április 12-én született Budapesten. Édesapja nyomán az orvosi hivatást választotta, és a Budapesti Orvostudományi Egyetemre való felvétele előtt egy évig az egyik legpatinásabb magyarországi ortopéd osztályon, a János Kórházban dolgozott. Tanulmányait befejezve szintén a János Kórházba tért vissza, és dolgozott az ortopédszakma egyik nagy elődje, Horváth Boldizsár, majd később Peer Gyula főorvosok mellett. Rövidebb honvédkórházi kitérő után, 1977-től a János Kórház Ortopéd-Traumatológiai Osztályának főorvosává nevezték ki.

Érdeklődése messze meghaladta a rutin-betegellátást. Tanulmányúton vett részt az Amerikai Egyesült Államokban és Japánban. 2005-ben megkapta a Magyar Ortopéd Társaság legnagyobb kitüntetését, a Dollinger Emlékérmet. Felkért előadásában így emlékezik: „Konfliktusokkal tarkított életút volt az enyém is. Sikereimet nem mindig nézték jó szemmel. Az anyagi nehézségek, társadalmi feszültségek nem erősítik a barátságot.” Mindez azonban nem gátolhatta meg Krakovits Gábor professzort, hogy osztályát teljes körben felújítsa, mo-

dern ortopédiai szemléletet és profilokat vezessen be, melyek között helyet kapott az endoprotetika mellett a gerinc-, a kéz- és a plasztikai sebészet, valamint az arthroscopia is. Osztályáról öt osztályvezető, illetve további öt kórházi főorvos került ki. A Szent János Kórházban eltöltött több mint 50 éves szakmai, tudományos és szervezői tevékenysége elismeréseként a főorvosi kar javaslatára megkapta a Semmelweis Gyűrűt, majd a Szent János Kórházért Díjat is. Róla is elneveztek díjat: a Magyar Ortopéd Társaság Dr. Krakovits Gábor Emlékérem és Ösztöndíj kitüntetését (amely a Magyar Ortopéd Társaság második emlékérmé, a Társaság alapítójának, Dollinger Gyulának az emlékére létesített díj után) első alkalommal a Magyar Ortopéd Társaság 2017. évi kongresszusán, Nyíregyházán adták át. A díjazott *dr. Schlégl Ádám* ortopédiai-traumatológiai rezidens, a pécsi Ortopédiai Klinika orvosa volt.

Az egyetemi karriert tekintve is elért mindent, amit egy kórházi osztályvezető főorvos elérhetett. A Semmelweis Egyetem keretén belül kötelezően választható tárgyként közel 20 évig sebészeti műtéttant oktatóként. Az orvostudomány kandidátusa fokozatot 1972-ben szerezte meg, 69 közleménye jelent meg (ebből 23 nemzetközi folyóiratban); 1994-ben a Semmelweis Egyetemen habilitált, MTA-doktori értekezését egy évvel később védte meg. Munkásságáért a Semmelweis Egyetem címzetes egyetemi tanári címet adományozott.

Krakovits Gábor professzor innovatív személyiség volt, akinek tudományos érdeklődése korán az endoprotetika, illetve az ortopédiához kapcsolódó biomechanika felé fordult. Részben az ő javaslatára a Műszaki Egyetemmel közösen elindult az azóta is folyamatosan működő, igen népszerű orvosmérnöki képzés, melynek keretén belül Krakovits professzor biomechanikát oktatóként. Kidolgozott egy nevével fémjelzett hazai csípőprotézis-rendszer (Metrimed KR szár), melynek újdonsága, hogy az akkori három ponton feltámaszkodó protéziszárak helyett a femur velőúrért egészében kitöltő protéziszárban látta a jövőt. Ez a fajta megoldás ma már széles körben elterjedt a nyugati protézismodelleknél is.

Az 1990-es évek végén tudományos érdeklődése a térdízület biomechanikájának jobb megismerése irányá-

ba fordult. Többféle módszerrel elemezte a térdízület anatómiai jellegű mozgását, felismerte, hogy a térd mozgásait nem az úgynevezett merev, négyrudas rendszerrel lehet leírni, mivel a térd négy főszalagja több kötegből álló komplex rendszer, amelyben az egyes kötegek a mozgástartomány különböző szakaszaiban feszesek vagy lazák. E megfontolások alapján tervezte meg munkacsoportjával az úgynevezett anatómiai térdprotézist, majd az eljárást szabadalmaztatta. Az idő őt látszik igazolni, ma már egyre szélesebb körben terjednek el az anatómiai és „medial pivot” térdprotézisrendszerek, melyekkel kapcsolatban már kiváló középtávú eredmények is rendelkezésre állnak.

Krakovits Gábor professzor kiváló szervező is volt, komplex biomechanikai kutatásait más egyetemekkel, mint például a Szent István Egyetem Mechanika és Műszaki Ábrázolás Tanszékével indította. A kutatócsoport ezt követően még két nagy egyetem, így a Szegedi Tudományegyetem és az Eötvös Loránd Tudományegye-

tem, valamint az Uzsoki Utcai Kórház munkatársaival dolgozott tovább ezen a programon. A program a térdízület kinetikájával és kinematikájával foglalkozik, és az elmúlt évtizedben több OTDK-helyezés, rangos folyóiratokban publikált tanulmányok, valamint két tanszéki kolléga PhD-fokozata is ebből a kutatásból született. A *Biomechanica Hungarica* 2017. augusztusi, Krakovits professzor emlékének szentelt különszáma részletesen bemutatja a program elért eredményeit.

A Magyar Ortopéd Társaság jelenlegi elnökeként mondhatom, hogy Krakovits Gábor professzor életútja mindnyájunk számára tiszteletre méltó, munkássága követendő, amely példaként szolgál a mai generációnak, nemcsak a betegellátás terén, hanem innovatív alkotó tevékenységével is! Kellemes ember és kitűnő vendéglátó volt, fanyar humorával és konyhaművészetével mindig elbűvölte a társaságot.

Szendrői Miklós dr.

„*Ut ameris, amabilis esto.*” (Ovidius)
(Ha azt akarod, hogy szeressenek, légy szeretetre méltó.)